

Działanie 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody

Typy projektu:

1. Działania ochronne mające na celu zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt.
2. Monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt jako element projektu ochrony bioróżnorodności.
3. Zwalczanie inwazyjnych gatunków flory i fauny, jako element projektu ochrony bioróżnorodności.
4. Rozbudowa i doposażenie ośrodków rehabilitacji dzikich zwierząt.
5. Przebudowa/remont ośrodków edukacji ekologicznej, w tym doposażenie zaplecza dydaktycznego.
6. Budowa, rozwój ośrodków oraz centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime na obszarach miejskich i pozamiejskich, np. banków genowych, ogrodów botanicznych oraz parków miejskich służących ochronie i zwiększaniu różnorodności biologicznej.
7. Rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo służącej ograniczeniu antropopresji i degradacji środowiska.
9. Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej obszaru realizacji projektu ochrony bioróżnorodności jako element projektu.
10. Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą.

Sposób wyboru projektów: konkurencyjny

I. Ocena formalna

- A. Kryteria formalne dostępu
- B. Kryteria formalne poprawności

Kryteria formalne dostępu oraz formalne poprawności wskazane są w dokumencie „Metodyka i kryteria stosowane przy wyborze operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027”¹ przyjętym Uchwałą nr 6/2023 Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z dnia 23 lutego 2023 r. (z późn. zm.), obowiązującym na dzień ogłoszenia naboru.

C. Kryteria formalne specyficzne

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Miejsce realizacji planowanych działań.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy projekt realizowany będzie w granicach obszarów form ochrony przyrody i/lub obejmuje zabiegi przy obiektach chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody². Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”. Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

¹ Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą nr CDXVII/7223/2022 z dnia 13 grudnia 2022 roku i zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą nr C(2022)8382 z dnia 24 listopada 2022 roku. W przypadku zmiany dokumentu, pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

² Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.). W przypadku zmiany ustawy pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
2.	Zgodność zaplanowanych w projekcie działań z planami ochrony i aktami prawa miejscowego.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy realizacja projektu wykazuje zgodność z planami ochrony zgodnie z ustawą o ochronie przyrody³ oraz z aktami prawa miejscowego, dotyczącymi zakresu działań dopuszczalnych na obszarze objętym właściwą formą ochrony przyrody, w tym działaniami zidentyfikowanymi w Priorytetowych Ramach Działania (PAF) na lata 2021-2027⁴, w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru? Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”. Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
3.	Wpływ projektu na realizację działań ochronnych wskazanych w dokumentach zarządczych dla danego gatunku/siedliska.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy realizacja projektu pozwoli na wdrożenie działań wskazanych w dokumentach zarządczych dla danego gatunku/siedliska, tj.:	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana wyłącznie w przypadku projektów,

³ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2024 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.). W przypadku zmiany ustawy pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

⁴ [Priorytetowe Ramy Działania \(PAF\) dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021–2027](#)

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		– programie ochrony gatunków w rozumieniu art. 57 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁵ i/lub, – planie ochrony opracowanym dla parku krajobrazowego i rezerwatu przyrody w części niepokrywającej się z obszarami Natura 2000 i/lub, – planie ochrony opracowanym dla parku krajobrazowego i rezerwatu przyrody w przypadku, gdy obszar Natura 2000 pokrywa się z parkiem krajobrazowym lub rezerwatem przyrody, przy czym uzyskano zgodę organu nadzorującego dany obszar ochronny oraz nie zaplanowano realizacji działań/nie są realizowane działania w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. W przypadku, jeśli wyżej wymienione dokumenty nie zostały formalnie przyjęte na dzień zakończenia naboru, weryfikowane będzie czy realizacja projektu pozwoli na wdrożenie działań wskazanych w projektach wyżej wymienionych dokumentów. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz	realizowanych na terenach innych obszarów chronionych niż obszary, których dotyczą dokumenty zarządcze wymienione w definicji kryterium). Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

⁵ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2024 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.). W przypadku zmiany ustawy pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	
4.	Pozytywna opinia organów ochrony przyrody odpowiedzialnych za ochronę przyrody na obszarze, na którym realizowany będzie projekt.	W ramach kryterium ocenie podlega, czy projekt planowany do realizacji w granicach obszarów form ochrony przyrody oraz obejmujących zabiegi przy obiektach chronionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁶, posiada pozytywną opinię organów odpowiedzialnych za ochronę przyrody na tych obszarach. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana wyłącznie w przypadku projektów, których wnioskodawcami są organy ochrony przyrody). Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

⁶ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2024 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 z późn. zm.). W przypadku zmiany ustawy pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
5.	Kwalifikowalność inwestycji w zielono-niebieską infrastrukturę na obszarach miejskich.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy wdrażanie działań służących celom ochrony różnorodności biologicznej w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury planowane jest w miastach o liczbie mieszkańców nie większej niż 20 tys. (z wyłączeniem stolic powiatów z przedziału 15-20 tys. mieszkańców)? Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki oraz w oparciu o dane GUS, aktualne na dzień składania wniosku o dofinansowanie.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana jest wyłącznie, w przypadku projektów realizowanych poza obszarami miejskimi i/lub inwestycji, których zakres nie dotyczy zielono-niebieskiej infrastruktury). Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
6.	Kwalifikowalność projektów obejmujących ingerencje na terenach zieleni miejskiej i	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy w projektach obejmujących ingerencje na terenach zieleni miejskiej i pozamiejskiej, w tym w parkach miejskich udokumentowano wartość przyrodniczą terenu, poprzedzoną inwentaryzacją przyrodniczą i	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
	pozamiejskiej, w tym w parkach miejskich.	zastosowaniem opartych na gatunkach rodzimych działań utrzymujących i zwiększających bioróżnorodność? Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana wyłącznie w przypadku, gdy projekt nie obejmuje swym zakresem ingerencji na terenach zieleni miejskiej i pozamiejskiej, w tym w parkach miejskich). Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
7.	Zgodność projektu z Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030.	W ramach kryterium ocenie podlegać będzie, czy projekt wykazuje zgodność z celami Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030⁷, w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”.

⁷ Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
8.	Kwalifikowalność inwestycji z zakresu remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą.	W ramach kryterium ocenie podlega, czy w przypadku projektu obejmującego remediację terenów zanieczyszczonych oraz rekultywację terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą (pytania pomocnicze): 1. projekt dotyczy wsparcia jednostek samorządu terytorialnego i/lub ich związków na terenie nie należącym do Skarbu Państwa? 2. podmiot odpowiedzialny za degradację terenu czy też nielegalne składowanie odpadów nie może być zidentyfikowany lub nie może zostać obciążony odpowiedzialnością za sfinansowanie remediacji lub rekultywacji zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” oraz Dyrektywą 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana wyłącznie w przypadku, gdy projekt nie obejmuje swym zakresem remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą). Kryterium jest zdefiniowane poprzez zestaw pytań pomocniczych. Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź na wszystkie pytania pomocnicze będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 143, str. 56 z późn. zm.) W przypadku zmiany Dyrektywy pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru, 3. rekultywacja prowadzi w pierwszej kolejności do przeznaczenia terenu na cele przyrodnicze, do rozwoju nowych terenów zielonych i zielonej infrastruktury, a także terenów spełniających funkcje publiczne oraz społeczne? Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” przynajmniej w jednym pytaniu pomocniczym (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
9.	Kwalifikowalność infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych jest ograniczone do inwestycji, które będą służyły wyłącznie ochronie środowiska naturalnego, poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana jest wyłącznie, w przypadku projektów, które nie obejmują wsparcia infrastruktury turystycznej na obszarach cennych przyrodniczo).

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.
10.	Kwalifikowalność działań infrastrukturalnych niezwiązanych bezpośrednio z ochroną siedlisk oraz gatunków chronionych i zagrożonych.	W ramach kryterium weryfikowane będzie, czy działania niezwiązane bezpośrednio z ochroną siedlisk i gatunków chronionych, takie jak: ośrodki, centra ochrony bioróżnorodności, banki genowe, ogrody botaniczne oraz infrastruktura związana z kanalizowaniem ruchu turystycznego stanowią maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”, „NIE DOTYCZY” (wartość „NIE DOTYCZY” przyznawana jest wyłącznie, w przypadku projektów, które nie obejmują działań infrastrukturalnych niezwiązanych bezpośrednio z ochroną siedlisk oraz gatunków chronionych i zagrożonych). Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK” lub „NIE DOTYCZY”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
			poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

II. Ocena merytoryczna

A. Kryteria techniczne

Kryteria techniczne wskazane są w dokumencie „Metodyka i kryteria stosowane przy wyborze operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027”⁸ przyjętym Uchwałą nr 6/2023 Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z dnia 23 lutego 2023 r. (z późn. zm.), obowiązującym na dzień ogłoszenia naboru.

B. Kryteria merytoryczne specyficzne

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Identyfikacja stanu istniejącego.	Kryterium zdefiniowane jako techniczne - specyficzne. W projekcie realizowanym w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody lub dotyczących obiektów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody ocenie podlega, czy Wnioskodawca przedstawił konkretne problemy lub potrzeby ochrony przyrody (na	Kryterium zerojedynkowe. Kryterium obligatoryjne – spełnienie kryterium jest konieczne do przyznania dofinansowania. Ocena spełnienia kryterium będzie polegała na przyznaniu wartości logicznych „TAK”, „NIE”.

⁸ Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą nr CDXVII/7223/2022 z dnia 13 grudnia 2022 roku i zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą nr C(2022)8382 z dnia 24 listopada 2022 roku. W przypadku zmiany dokumentu, pod uwagę brana jest wersja obowiązująca w dniu ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		poziomie gatunków, siedlisk lub ekosystemów), których dotyczy planowany projekt, a następnie właściwie uzasadnił realizację projektu w oparciu o wiarygodne i aktualne dane pozyskane w wyniku badań terenowych lub na podstawie danych sporządzonych lub zatwierdzonych przez organy ochrony przyrody. Spełnienie kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli odpowiedź będzie pozytywna (wartość logiczna: „TAK”). W trakcie oceny kryterium wnioskodawca może zostać poproszony o jednokrotne uzupełnienie i/lub wyjaśnienie. Przyznanie wartości „NIE” (po jednokrotnym złożeniu uzupełnień i/lub wyjaśnień) oznacza, iż kryterium nie jest spełnione. Niespełnienie kryterium dyskwalifikuje projekt ze wsparcia.

C. Kryteria trafności merytorycznej (premiujące, punktowe)

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Znaczenie przedmiotu ochrony (gatunki i siedliska).	Kryterium punktuje projekty obejmujące najbardziej priorytetowe gatunki wymienione w Dyrektywie Ptasiej⁹ oraz siedliska i gatunki wskazane jako priorytetowe w Dyrektywie Siedliskowej¹⁰, a także w mniejszym zakresie wymienione w Czerwonej Księdze¹¹. Metody pomiaru:	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania).

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.2010.20.7 z późn. zm.), w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru.

¹⁰ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7 z późn. zm.), w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru.

¹¹ Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych publikowana przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody od 1963 r. [Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych](#)

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		1. Projekt obejmuje gatunki podlegające specjalnym środkom ochrony dotyczącym ich naturalnego siedliska w celu zapewnienia im przetrwania oraz reprodukcji na obszarze ich występowania wymienione w Dyrektywie Ptasiej (załącznik 1) oraz/lub siedliska i gatunki o znaczeniu priorytetowym wskazane w Dyrektywie Siedliskowej (załączniki 1 i 2) – 15 pkt. 2. Projekt obejmuje pozostałe gatunki lub siedliska nie wskazane jako priorytetowe w Dyrektywie Siedliskowej (załączniki 1, 2 i 4) – 10 pkt. 3. Projekt obejmuje gatunki nie wymienione w Dyrektywie Ptasiej i Dyrektywie Siedliskowej, ale wymienione w Czerwonej Księdze – 5 pkt. 4. Projekt obejmuje gatunki nie wymienione w Dyrektywie Ptasiej, Dyrektywie Siedliskowej, w Czerwonej Księdze, ale objęte prawną ochroną gatunkową w Polsce – 5 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 20 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.
2.	Zastosowanie rozwiązań ochronnych i	Kryterium weryfikuje zastosowanie rozwiązań służących ochronie siedlisk i gatunków chronionych oraz rozwiązań chroniących istniejące środowisko	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
	zwiększających różnorodność biologiczną.	przyrodnicze i zwiększających bioróżnorodność, opartych na gatunkach rodzimych. Metody pomiaru: 1. Zastosowanie czynnych metod ochrony in situ - 10 pkt. 2. Zabezpieczenie, pielęgnacja i leczenie osobników gatunków zwierząt objętych ścisłą lub częściową ochroną gatunkową¹² w sposób umożliwiający, zależnie od ich stanu zdrowia, powrót do środowiska naturalnego – 10 pkt. 3. Usuwanie i zapobieganie wprowadzeniu do środowiska inwazyjnych gatunków obcych z listy inwazyjnych gatunków obcych stanowiących zagrożenie dla Polski lub innych państw Unii Europejskiej¹³ - 5 pkt. 4. Zastosowanie rozwiązań zwiększających różnorodność biologiczną, z uwzględnieniem roślinności rodzimej, odpornej na zmiany klimatu, w tym rodzime gatunki roślin miododajnych - 5 pkt.	dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 25 pkt.). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.

¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380) w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru.

¹³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz. U. z 2022 r., poz. 2649) w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		5. Prace leczniczo-pielęgnacyjne, mające na celu zachowanie starodrzewu, w tym drzew dziuplastych - 3 pkt. 6. Wdrożenie standardów ochrony drzew¹⁴ - 2 pkt. 7. Zastosowanie dodatkowych rozwiązań zwiększających różnorodność biologiczną w zakresie fauny i flory, np. budki lęgowe, trwałe hotele dla owadów, zielone ogrodzenia, w tym żywopłoty - 2 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	
3.	Adekwatność i trafność zaplanowanych zadań i metod ich realizacji.	Kryterium weryfikuje, czy zaplanowane działania są adekwatne w stosunku do zdiagnozowanych potrzeb (w tym np. warunków terenowych, potrzeb ochronnych gatunków, siedlisk lub ekosystemów). Jeśli w projekcie zaplanowano działania o charakterze infrastrukturalnym, ocenie podlega efekt ekologiczny inwestycji, dobór metod i materiałów użytych do realizacji przedsięwzięcia pod względem zapewnienia trwałości walorów przyrodniczych i bezpieczeństwa ludzi.	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 20

¹⁴ Standardy ochrony drzew dostępne na stronie: [Standardy Ochrony Drzew](#)

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		W ramach działania preferowane będą projekty w jak najmniejszym stopniu zmieniające naturalny krajobraz i zakładające wykorzystanie lokalnych, naturalnych materiałów. Wykorzystanie innych materiałów jest dopuszczone. Metody pomiaru: 1. Zaplanowane w ramach projektu zadania oraz zastosowane metody są trafne i niezbędne z punktu widzenia realizacji założonych celów sozologicznych oraz opierają się na działaniach o potwierdzonej skuteczności. Zaplanowane efekty ekologiczne są prawdopodobne do osiągnięcia i utrzymania, zidentyfikowano najbardziej prawdopodobne zagrożenia dla realizacji projektu i zaplanowano adekwatne sposoby minimalizacji ryzyka. Projekt uwzględnia monitoring przyrodniczy efektów ekologicznych podjętych działań - 20 pkt. 2. Zaplanowane w ramach projektu zadania oraz zastosowane metody są trafne i niezbędne z punktu widzenia realizacji założonych celów sozologicznych oraz opierają się na działaniach o potwierdzonej skuteczności. Zaplanowane efekty ekologiczne są prawdopodobne do osiągnięcia i utrzymania, zidentyfikowano najbardziej prawdopodobne zagrożenia dla realizacji projektu i	pkt). Należy przyznać właściwą liczbę punktów zgodnie z odpowiednim przedziałem wskazanym w metodzie pomiaru. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		zaplanowano adekwatne sposoby minimalizacji ryzyka - 15 pkt. 3. Osiągnięcie i utrzymanie efektów ekologicznych są realne, ale identyfikacja zagrożeń i zaproponowane sposoby minimalizacji są niewystarczające - 5 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	
4.	Zgodność rekultywacji z celem szczegółowym tj. ochroną przyrody, utrzymaniem i zwiększaniem różnorodności biologicznej.	Kryterium dotyczy typu projektu nr 9: Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą. Kryterium weryfikuje zbieżność kierunku rekultywacji terenu zdegradowanego z celem szczegółowym 2(vii) programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, tj. ochroną przyrody, utrzymaniem i zwiększaniem różnorodności biologicznej. Kryterium punktuje projekty uwzględniające biologiczne metody usuwania zanieczyszczeń oraz przywracanie biologicznej aktywności i podniesienie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru planowanego do rekultywacji, zgodnych z otoczeniem przyrodniczym. Metody pomiaru:	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można 15 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		1. Teren rekultywacji jest miejscem występowania gatunków chronionych – 5 pkt. 2. Kierunek rekultywacji i zakres działań prowadzą do utrzymania i zwiększenia różnorodności biologicznej oraz jest spójny z warunkami przyrodniczymi w otoczeniu obszaru zdegradowanego – 5 pkt. 3. Projekt dotyczy przeprowadzenia działań naprawczych lub rekultywacji, w tym remediacji zdegradowanego terenu (oczyszczanie gleby, ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w glebie, wprowadzanie roślinności zgodnie z typem siedliska, zalesianie, zadrzewianie) – 5 pkt. 4. Projekt zawiera działania profilaktyczne oraz zapobiegające ponownej degradacji obszaru planowanej rekultywacji (np. monitoring wizyjny) – 5 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.
5.	Komplementarność projektu.	Proponowany projekt jest spójny z wcześniejszymi i/lub aktualnie prowadzonymi działaniami w odniesieniu do danego obszaru, gatunku, siedliska (tj.	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		zapewnia ich wzajemne uzupełnianie się w celu zagwarantowania efektywnej, kompleksowej i trwałej ochrony gatunków i siedlisk). Pod uwagę brane są działania przeprowadzane przed rozpoczęciem realizacji projektu, o ile podtrzymują pożądane efekty w ochronie przyrody. Metody pomiaru: 1. Działania zaplanowane w projekcie są kontynuacją lub uzupełnieniem wcześniej i/lub aktualnie realizowanych działań w zakresie utrzymania bioróżnorodności i zapewnienia ochrony gatunków i siedlisk na obszarze objętym projektem – 10 pkt. 2. Na obszarze objętym projektem nie były realizowane dotychczas działania w zakresie ochrony gatunków i siedlisk ani utrzymania bioróżnorodności, ale realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych na obszarze wykraczającym poza zasięg projektu – 5 pkt. 3. Działania zaplanowane w projekcie pokrywają się z zakresem wykonanych lub aktualnie prowadzonych działań w zakresie utrzymania bioróżnorodności ochrony gatunków i siedlisk na obszarze objętym projektem – 1 pkt. 4. Projekt wynika ze strategii terytorialnej opracowanej przez partnerstwa JST w celu	dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 10 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się, do momentu uzyskania maksymalnej liczby punktów b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		wdrażania Innego Instrumentu Terytorialnego (strategii rozwoju ponadlokalnego lub strategii IIT¹⁵) – 3 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	
6.	Wpływ na środowisko.	Kryterium punktuje działania podjęte na rzecz realizacji zrównoważonego rozwoju i zasady DNSH („nie czynić poważnych szkód”), w tym wykorzystanie energooszczędnych rozwiązań technicznych i technologicznych, zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu. Metody pomiaru: 1. Zobowiązanie do stosowania w projekcie zielonych zamówień publicznych - 3 pkt. 2. Projekt zawiera energooszczędne rozwiązania techniczne i technologiczne o niskim potencjale zagrożeń – 3 pkt. 3. Projekt nie spowoduje wprowadzania dodatkowych zanieczyszczeń do powietrza, wody i gleby – 3 pkt.	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 15 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium.

¹⁵ Strategia terytorialna pozytywnie zaopiniowana przez IZ FEL i umieszczona na wykazie prowadzonym przez IZ FEL najpóźniej na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		4. Projekt poprawi ochronę obszarów wodno - błotnych w rejonie – 3 pkt. 5. Projekt nie spowoduje zmniejszenia bioróżnorodności na obszarze jego realizacji – 3 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	Brak możliwości uzupełnienia/poprawiania wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.
7.	Działania informacyjno - edukacyjne w projekcie.	Ocenie podlega, czy w projekcie przewidziano dodatkowe działania informacyjno-edukacyjne, w tym na miejscu realizacji przedsięwzięcia, w szczególności informujące o przedmiocie ochrony (gatunek, siedlisko), zastosowanym rozwiązaniu wraz z wyjaśnieniem jego funkcjonowania i znaczenia realizowanego przedsięwzięcia w kontekście ochrony przyrody. Metody pomiaru: 1. Przewidziane w projekcie dodatkowe działania informacyjno-edukacyjne mają charakter trwały (np. tablice informacyjne) – 3 pkt. 2. W projekcie przewidziano nowoczesne, przyjazne środowisku technologie przekazu i informacji –	Kryterium punktowe Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 5 pkt). Punkty w ramach poszczególnych metod pomiaru sumują się. b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		interaktywne narzędzie edukacyjne, dopasowane do grupy docelowej i planowanych efektów – 2 pkt. Spełnienie kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	
8.	Oddziaływanie na zasadę równości szans i niedyskryminacji.	Kryterium punktuje działania na rzecz równości szans i niedyskryminacji. Metody pomiaru: 1. W ramach projektu planuje się realizację działań w zakresie dostosowania infrastruktury dla osób ze specjalnymi potrzebami wykraczające poza obowiązujące wymogi przepisów prawa, innych aniżeli wskazane jako dobre praktyki dla standardu architektonicznego w załączniku nr 2 Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027 Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027, w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru – 5 pkt. 2. Wnioskodawca lub partner projektu posiada certyfikat dostępności – 5 pkt. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz	Kryterium punktowe. Kryterium fakultatywne – spełnienie kryterium nie jest konieczne do przyznania dofinansowania (tj. przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Ocena kryterium będzie polegała na: a) przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów (maksymalnie można przyznać 5 pkt). b) przyznaniu 0 punktów – w przypadku niespełnienia kryterium. Brak możliwości uzupełnienia/poprawienia wniosku o dofinansowanie w ramach kryterium.

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
		dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	

D. Kryteria rozstrzygające

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
1.	Zastosowanie rozwiązań ochronnych i zwiększających różnorodność biologiczną.	Kryterium weryfikuje zastosowanie rozwiązań służących ochronie siedlisk i gatunków chronionych, oraz rozwiązań chroniących istniejące środowisko przyrodnicze i zwiększających bioróżnorodność, opartych na gatunkach rodzimych. Spełnienie kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie oraz dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dofinansowanie na etapie aplikowania o środki.	W przypadku gdy kilka projektów uzyska tą samą, pozytywną liczbę punktów, a wartość alokacji przeznaczonych na dany nabór nie pozwala na zatwierdzenie do dofinansowania wszystkich projektów, o wyborze projektu do dofinansowania decyduje kryterium rozstrzygające. Projekty z taką samą liczbą punktów uporządkowane zostaną od największej do najmniejszej liczby punktów. W przypadku gdy kilka projektów uzyska tą samą liczbę punktów, w pierwszej kolejności będą wybierane do dofinansowania projekty najwyżżej ocenione pod względem zastosowania rozwiązań służących ochronie siedlisk i gatunków chronionych. W przypadku gdy kilka projektów uzyska tą samą liczbę punktów w naborze oraz za kryterium trafności merytorycznej nr 2 „Zastosowanie rozwiązań ochronnych i zwiększających różnorodność biologiczną”, w pierwszej kolejności będą wybierane do

Lp.	Nazwa kryterium	Definicja kryterium	Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny
			dofinansowania projekty kompleksowe, złożone z większej liczby typów działań określonych w metodach pomiaru ww. kryterium, służących osiągnięciu celu środowiskowego, tj. ochrony bioróżnorodności.